

OVER ONDERMIJNING IN DE IJSSEL-STREEK

ZUTPHEN 4 SEPTEMBER 2025

Onderdelen

1. Inleiding
2. Ondermijning & georganiseerde misdaad
3. Over de gemeentelijke veiligheidstaak
4. Over Zutphen
5. Gemeentelijke taken
6. Tot slot

INLEIDING

Even voorstellen

- Dr. Edward van der Torre, o.a. coauteur van:

Ondermijning

- Op de gemeentelijke agenda
- Nog een wereld te winnen
- Veiligheid en ondermijning positioneren in het lokaal bestuur
- Blik op 2030

Met de deur in huis – 3 casus

1. Ramola (*eye opener*)
2. Uitgebuit: jonge dealer in de knel
3. Grondspectatie

Tijdens de presentatie meer casus ...

TWEE BEGRIPPEN

Georganiseerde misdaad komt dichtbij

Wat is Ondermijning?

- Ondermijning = schadelijke effecten van georganiseerde misdaad
- **A.) Georganiseerde misdaad**
 - Geld, geweld, structureel, afgeschermd & georganiseerd
 - 'Functioneel'
 - **Strafrechtelijke aanpak:** politie, justitie en bijzondere opsporingsdiensten

Wat is Ondermijning?

- **B.) Ondermijnende effecten**

- Misdaad lonkt
 - Slachtoffers
 - Economische schade
 - Sociale ellende
-
- **Aanpak ondermijning** = gemeentelijke taak, centrale rol burgemeester, in samenwerking met burgers en ondernemers

Rapport Preventie met Gezag

- Drugscriminaliteit als aanjager van andere criminaliteit
- Schadelijke invloed sturende/organiserende criminelen
- Herformulering wijkenaanpak: oog voor criminaliteit
- Preventie en repressie als twee-eenheid

Ondermijning: olievlekwerking

- Drugs: aanjager van andere misdaad
 - Vastgoed | bedrijven | uitbuiting | digitale criminaliteit | zorgfraude
 - Geld-gedreven: onverschillig over slachtoffers
 - Olievlekwerking: sociaal en crimineel
- Criminele netwerken vervullen functies
 - Werkgever
 - Huisvester
 - Leverancier illegale producten en diensten
 - Lokale investeerder & bankier
 - Dienstverlening aan criminelen

OVER DE GEMEENTELIJKE VEILIGHEIDSTAAK

Gemeentelijke veiligheidstaak: meer, complexer

- Politie: taakafbakening
- Meer (burgemeesters-)taken
- Complexer: casus, juridisch, inhoudelijk
- Crisis- en incidentgevoeligheid
- Terug: polarisatie, radicalisering
- Complex en blijvend: ondermijning
- Tussen zorg en veiligheid
- Zorg: oplossing en probleem

OVER ZUTPHEN

Criminaliteit

- Op de rand van IJsselstreek & Achterhoek
- Situationeel: buitengebied en vlakbij steden met drugsmarkten
- Sociaaleconomisch: kwetsbare kanten
 - Risicjongeren | onderkant woningmarkt | werk en huisvesting arbeidsmigranten | veel zorginstellingen |
- Fenomenen
 - Drugs handel, productie | witwassen | uitbuiting | zorgfraude | digitale misdaad
 - Tegen de landelijke trend in: stijging registraties drugshandel
 - Ongunstige/motiverende scores 'Zicht op Ondernijning'

Criminele kansen praktijken: enkele kengetallen

- Ondermijnende delicten – veroordelingen & verdachten
 - 92% gemeenten scoort beter dan Zutphen
 - 77 ondermijnende delicten per 10.000 inw. [NL=69]
 - 14 drugsdelicten per 10.000 inw. [NL=8]
- Risicjongeren
 - 80% gemeenten scoort beter dan Zutphen
 - 5,3% = 415 risicjongeren [NL=5,0%, GLD=4,3%]
 - Waterkwartier: 8,8% = 135 risicjongeren
- Hennepkwekerijen: geruimd en 'kwetsbare woningen'
 - 86% gemeenten scoort beter dan Zutphen
 - 9,8% woningen [=2.270] kwetsbaar voor hennepkwek. [NL=9%, GLD=7,2%]
 - Waterkwartier: 17,3% = 890 woningen

Criminele kansen praktijken: enkele kengetallen

- Risicjongeren 18 t/m 23 jaar met verhoogd risico op verdenking drugsdelict
 - 10,5% Zutphen = 345 jongeren [NL=8,6%, GLD=7,6%]
 - Waterkwartier: 15,8% = 115 risicjongeren

Beleid

- Integraal Veiligheidsplan – prioriteiten
 - Ondermijning
 - Drugscriminaliteit | zorgfraude | mensenhandel
 - Zorg en Veiligheid
 - Digitale criminaliteit
- Preventie met Gezag
 - Subsidie is impuls: wél tijdelijk

Veiligheidsorganisatie

- 48,7 duizend inwoners
- Formatie team Veiligheid
 - 3,88 fte beleidsmedewerkers Integrale Veiligheid
 - 1 x PmG als deeltaak | 1 x Ondermijning & Bibob-coördinatie als deeltaak | 1 x Bibob-toetsing als deeltaak
 - 1 fte Beleidsondersteuner (o.a. Bibob-toetsing)
 - 1 fte vergunningverlener APV/BW
 - 1 fte Crisisbeheersing
 - 1 fte Beleidsmedewerker Toezicht & handhaving
 - Zorg en Veiligheid: 0,88 fte beleidsmedewerker | 3,88 fte regisseur
- Boa's domein 1: 12 fte

GEMEENTELIJKE TAKEN

Vindplaatsen en voorbeelden

Ondermijning als gemeentelijke taak

- Ondermijning = gemeentelijke taak, met publieke partners, burgers en ondernemers
- Vijf opdrachten (gemeente-breed)
 1. Veiligheid positioneren in lokaal bestuur
 2. Poortwachtfunctie en alertheid
 3. Informatie ophalen op straatniveau
 4. Gedoseerde integraliteit: intern
 5. Gedoseerde integraliteit: extern

TOT SLOT

Tot slot

- Er staat een 'veiligheidsteam' in Zutphen
- De lokale omstandigheden vragen daar ook om
- PmG: tijdelijk geld als tweesnijdend mes
- Opdracht IJsselstreek: veiligheidsorganisatie doorontwikkelen